Lese- og skrivetrening på datamaskin

med eller uten

C – penn og talesyntese

for elever med våre sjeldne diagnoser

Dette skrivet er laget for deg som gjerne vil øve litt ekstra på lesing og skriving ved å finne på noe helt for deg selv på datamaskinen.

Hvis du har dette skrivet i papirform og synes det er vanskelig å lese denne teksten, kan du bruke **C – penn** eller en **OCR – skanner** og få det inn på datamaskinen din. Ved hjelp av talesyntesen **Voxit Budgie Pro** kan du deretter få dette lest høyt.

Ved hjelp av talesyntesen kan du også få lest Internettsider, e-mail eller annen elektronisk tekst høyt.

Med en kombinasjon av disse to typer skannere kan du få stoff til oppgaveskriving fra læreboken din og legge til opplysninger fra andre kilder ved hjelp av C – penn, og få dette inn på datamaskinen.

NB – husk kildekritikk og kildehenvisning.

Noen små eksperimenter

Først skal vi lete etter noe som inspirerer deg til å lage tekst. Du kan lage en tegning i et tegneprogram. **Paint** ligger på maskinen din og du kan kopiere hele eller deler av en tegning som kan inspirere deg til å fortelle noe.

Fortell med noen korte setninger hva tegningen handler om – en og en setning under hverandre. Dette gir deg god oversikt over setningenes begynnelse og slutt. Les setningene noen ganger og ”kjenn etter” om de er gode og lese.

Du bør velge nokså store bokstaver og sørge for at retteprogrammet som lager røde streker under feilskrevne ord er avslått. Dette vil bare distrahere deg og ødelegge konsentrasjonen om historiene dine.

Lag en ny tegning eller velg et bilde og skriv en liten historie med korte setninger til.

Etter at historien er ferdig kan du se om alle setninger begynner med stor bokstav og slutter med punktum.

Siden kan du lese eventyret ditt og se om det stemmer med det du tenkte på eller finne på noe mer til historien din.

Husk at det er historiene du skriver som er viktig – ikke om ordene eller setningene er skrevet riktig.

Her har et barn med frodig fantasi tegnet to figurer som sikkert finner på mye rart.

Du kan lage en tegning som kan bli et helt eventyr som du kan skrive ned eller fortelle til noen som kan skrive det ned for deg.
Hva finner de på ?

Hvis du har tegnet på papir, kan tegningen din skannes og legges i ”dine bilder”. Der kan du hente den og lime den inn på siden hvor du skal skrive.

Hva skal jeg skrive om ?

Skriv ønskelister fra fantasien. Du kan overdrive alt du ønsker: Fødselsdagsønsker, ferieønsker, yndlingsdyr, biler du liker, film du har sett, bøker du liker osv.
Når du har skrevet tittel på alle bøkene du liker best under hverandre, kan du skrive under hver tittel hva den handler det om, hvorfor du liker den, hva som var spennende eller morsomt osv. Dette kan bli en historie med mange avsnitt.

Skriv alle dyrene du liker under hverandre. Under hvert dyr skriver du om hvor de lever, hva de spiser, hvorfor du liker nettopp dette dyret spesielt godt.

Under alle temaene du velger kan du skrive noe om: hvem, hva, hvor eller hvorfor.

Hvis du har et favorittspill til PC kan du finne det skjermbildet du liker best. Med tastene ctrl + alt + del på en gang kan du kopiere bildet og lime det inn på den siden du vil skrive på.
Under bildet kan du fortelle om spillet. ”Peter Pan” og ”102 Dalmatinere” er eksempler på actionspill av det trivelige slaget med mye handling å skrive om.

Vi søker på Internett

Mange har bekymringer i forbindelse med bruk av Internett. Det finnes programvare som kombinerer virusbeskyttelse med avgrensing fra uønskede nettsider.
Ved hjelp av programvaren **Skanix Illusion** kan du eksperimentere med datamaskinen uten at det medfører vedvarende maskinstans. Når maskinen startes opp på nytt vil alt være som det opprinnelig var.

Nettvettregler for barn og unge

1. Vær mot andre på nettet som du vil at andre skal være mot deg.
2. Vær forsiktig med å gi ut opplysninger om deg selv.
3. Skal du møte noen du har chattet med på nett? Ta med en voksen eller en venn.
4. Tenk deg om før du laster ned gratis filer og innhold. Det kan ligge virus og spionprogrammer sammen med filene du laster ned.
5. Beskytt navnet ditt, lag et kallenavn. Gi ALDRI ut passordet ditt.
6. Spør om lov før du legger ut opplysninger om eller bilder av andre.
7. Sjekk alltid hvem som har laget informasjonen du finner - husk at alle kan legge ut noe på nett.
8. Snakk med en voksen hvis du opplever noe ubehagelig på nett.
9. Vær smart og trygg på nett!

Sider på Internett kan bli borte eller flyttes etter en tid. Bruk da de samme ideene med til en lignende side.

I adresselinjen (den linjen hvor du skriver inn internettadressen) skriver du **startsiden.no**. Kanskje du allerede har den som oppstartside.

I linjen hvor det nå er et norsk flagg (Kvasir) skriver du: **Med barn på øyloffing**. Da får du opp flere valg, og jeg foreslår at du leser **"Med barn på øyloffing i Hellas"**, som har en skrifttype som er god å lese. Hvis du har denne siden som elektronisk tekst kan du kopiere rett inn i adresselinjen:
http://www.islandstrolling.com/general/norwegian/med_barn_paa_loffen.htm

Du finner flere lignende linker nedover siden, og med Voxit Budgie Pro kan du følge med på teksten mens du får den opplest.

Her kan du lese reisebeskrivelser med stor og tydelig skrift og glede deg over mange vakre bilder……

Blir du inspirert av bildene kan du bruke fantasien og lage deg en liten historie om en tenkt øyloffing.

Denne gangen skriver du **Dyreliv i Afrika** i Kvasirs søkelinje på **startsiden.no**.

Da får vi opp blant annet
Dyreliv i Afrika – African Wildlife.
Du kan også kopiere www.vulkaner.no/n/africa/africani.html
direkte inn i adressefeltet øverst.

Her får du opp en mengde av flotte dyrebilder fra Afrika.
Legg musepilen på ett bilde og klikk med høyre museknapp – klikk deretter på kopier med venstre.
Deretter klikker du opp et nytt ark i Word og klikker lim inn.

Det kan være vanskelig å bestemme hvor på siden bildet legger seg og hvordan du skal tilpasse teksten.
Når du har limt bildet du skal bruke inn på siden, kan du klikke i midten av bildet. Hvis du ”drar” i prikken i ett av hjørnene kan du gjøre bildet støtte eller mindre. Du kan flytte bildet på samme måte som du flytter tekst.

Velg 3 av bildene – og tenk deg inn i en historie som passer til bildene.
Finn på en tittel til denne historien, og tenk deg det som din tur.

Skriv korte dagboknotater fra ”turen din”.
Ex: **Mandag:** Vi gikk en tur i retning.....og der oppdaget vi…
Tirsdag: Det hadde regnet hele natten og.....

For å plassere flere bilder med tekst på samme ark må du bruke tekstboks som ligger under ”Sett inn”. Dette kan være litt vanskelig. Det enkleste er å legge ett bilde øverst på arket og skrive dagboknotatet under.

Skriv **På to hjul i Alpene** i ruten for den norske søkermotoren Kvasir.

Veien slynger seg blant høye fjell.

Her går det unna i svingene og man må konsentrere seg.

(Her er det lys tekst på sort bakgrunn, noe som kan være godt for mange)

Kos deg med hele historien og bildene fra turen. Det gjorde jeg.

Deretter går du tilbake til dag 6 og blar deg nedover gjennom alle bildene til du kommer til fjelltoppen like i nærheten av Val d `disere.

Inspirert av tanken på de høye fjelltoppene som finnes i Alpene, kan du tenke deg at du er en fugl som tar fart fra denne fjelltoppen og kjenner luften under deg mens du flyr utover dalen.

Beskriv flyturen og det du tenker om alt du ”ser” under deg av hus, mennesker, elver og sjøer, dyr, vekster – og alt annet du kommer på.

Hvis du også denne gangen begynner med å skrive alle ideène dine under hverandre kan du bruke ”enter” og lage litt avstand mellom hvert ord.
Nå kan du beskrive hver av tingene du har ”sett” etter tur så frodig du kan.
Til sist er dette blitt et dokument med en grundig beskrivelse av hele ”flyturen”.

Dette er en grei metode for å komme i gang med skriftlige arbeider, og ligner på å arbeide med tankekart. Dette er enkel systematisering av tankene dine uten at du trenger noe eget dataprogram.

Nå har du kanskje manøvrert rundt på Internett og lest en god del. Når du er blitt glad i å skrive, og skal sende noe av gårde som du vil skal være så riktig som mulig, kan du la retteprogrammet i **Word** gå gjennom teksten din helt til slutt.

Frambu desember 09

Wenche Spilhaug,
(spes. ped)